



# Nové Sučianske zvesti

# 1

NOVINY OBCE SUČANY

2013

[www.sucany.sk](http://www.sucany.sk)

NEPREDAJNÉ • XVII. ROČNÍK • MAREC 2013

## REVITALIZÁCIA verejných priestranstiev obce Sučany



OBEC SUČANY



ŽILINSKÝ  
SAMOSPRÁVNÝ  
KRAJ



MVR SR



SLOVENSKÁ  
REPUBLIKA



EURÓPSKA  
ÚNIA



regionálny  
operačný  
program

AGENTURA:

*Sagacita, s.r.o.*

PROJEKT  
A VIZUALIZÁCIA:

**JANG**  
ARCHITECTS & ENGINEERS  
940 1070 07





# Uznesenia Obecného zastupiteľstva:

## Dňa 23.1. 2013 Obecné zastupiteľstvo schválilo:

- zmenu rozpočtu obce na uhradenie faktúr pre f. Sagacita vo výške 17 000,- € a vypracovanie projektovej dokumentácie k zámeru rozšírenia cintorína vo výške 7 000,- €.
- poskytnutie dotácie z rozpočtu obce pre Futbalový oddiel Tatran Sučany vo výške 5 000,- €
- zámer rozšírenia cintorína

## vzalo na vedomie:

- správy z vykonaných kontrol
- informáciu o menovaní Mgr. Marty Lamošovej do funkcie riaditeľky ZŠ SNP Sučany

## uložilo:

- vzhľadom na to, že zastupiteľstvo nemalo pri tvorbe a schvaľovaní rozpočtu úplné informácie o niektorých záväzkoch obce súvisiacich najmä s projektmi zazmluvnenými v uplynulom volebnom období, z čoho pre obce vyplývajú záväzky, ktoré obec bude musieť uhradiť firme Sagacita, poslanci uložili

prednostovi OcÚ vypracovať návrh šetrenia bežných výdavkov vo výške 100 000,- €

- prednostovi OcÚ vypracovať nové VZN o poskytovaní dotácií

## dňa 28.1. 2013 Obecné zastupiteľstvo vzalo na vedomie

- informáciu o projekte „Revitalizácia verejných priestranstiev v obci Sučany“
- odmeny poslancom za toto mimoriadne zasadnutie nebudú vyplatené

## dňa 4.3. 2013 Obecné zastupiteľstvo zrušilo

- Uznesenie Obecného zastupiteľstva v Sučanoch č. 4/2012 časť C bod 15 z 20.6.2012. na základe protestu prokurátora. Zrušeným uznesením chceli poslanci v minulom roku zrušiť ustanovenie mandátnej zmluvy medzi obcou a f. Sagacita a obmedziť tak vysoké náklady na činnosti spojené s projektmi z eurofondov.

Poznámka redakcie: Plné znenia Uznesení OcZ rovnako ako zápisnice zo zasadnutí OcZ sú prístupné na [www.sucany.sk](http://www.sucany.sk) v časti Obecné zastupiteľstvo. V časti zverejňovanie sú tiež všetky platné VZN v plnom znení.

## Darujte 2% z dane pre podporu sučianskych občianskych združení

Ľudia aj firmy na Slovensku môžu už niekoľko rokov poukazovať určité percento zo svojej zaplatenej dane z príjmov neziskovým mimovládny organizáciám. Nejedná sa pritom o daň navyše, ľudia a firmy môžu rozhodnúť o tom, že časť už zaplatenej dane neskončí v štátnom rozpočte, ale bude prevedená v prospech nimi vybranej neziskovej organizácie. V roku 2013 poukazujú fyzické osoby 2% z dane, ale dobrovoľníci môžu poukázať až 3% z dane! Postup krokov sa mierne líši podľa toho, či chce % z dane poukázať zamestnanec, osoba, ktorá si sama podáva daňové priznanie alebo právnická osoba. Zamestnanec musí najprv požiadať zamestnávateľa o Potvrdenie o zaplatení dane, z ktorého si vie následne vypočítať svoje 2%. Sumu vypíše do Vyhlásenia, ktoré spolu s Potvrdením doručí na daňový úrad v mieste svojho bydliska do 30. 4. 2013. Fyzické osoby, ktoré si samé podávajú daňové priznanie majú postup uvedený už v daňovom priznaní, ktoré musia podať do 31. 3. 2013. Dobrovoľníci, ktorí chcú poukázať 3% z dane musia k ostatným dokladom priložiť aj Potvrdenie o odpracovaní min. 40 hodín dobrovoľníckej činnosti. Rovnako aj v daňovom priznaní pre právnické osoby sú uvedené kolónky na poukázanie % z dane. Právnická osoba môže navyše zvoliť viacerých prijímateľov.

## Zoznam občianskych združení so sídlom v Sučanoch, ktorým môžete svoje 2% darovať:

| Názov                                                                                        | Adresa           | IČO/SID      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|--------------|
| Združenie rodičov a priateľov školy pri Bilingválnom anglicko-slovenskom gymnáziu v Sučanoch | Komenského 215   | 37803344     |
| Športový airsoftový klub A.S.F.                                                              | Železničná 7     | 42218471     |
| Stredisko Evanjelickej DIAKONIE, Diakonické centrum Sučany                                   | Partizánska 25   | 37907409     |
| Rodičovské združenie pri Materskej škole                                                     | Hurbanova 10     | 17319617/711 |
| Rodičovské združenie pri ZŠ SNP v Sučanoch                                                   | Partizánska ul.  | 17319617/102 |
| Klub športového potápania HIPPOCAMPUS Martin                                                 | Sučany č. 871    | 35652926     |
| Futbalový oddiel Tatran Sučany                                                               | Hlavná 22        | 37813765     |
| TELOVÝCHOVNÁ JEDNOTA TATRAN SUČANY                                                           | Hlavná 22        | 14221560     |
| Študijný fond, nezisková organizácia                                                         | Komenského 215   | 37815873     |
| Sučany Alumní – Spoločnosť absolventov gymnázia v Sučanoch                                   | Komenského 215   | 42069343     |
| AD FONTES                                                                                    | Nám. SNP 22      | 37982036     |
| Kolkársky klub Tatran Sučany                                                                 | Kollárova ul. 20 | 37808958     |

## Prehľad dôležitých telefónnych čísel v obci

|                                 |                                   |
|---------------------------------|-----------------------------------|
| Obecná polícia                  | 0903/ 555159                      |
| Obecný hasičský zbor            | 043/ 424 10 22                    |
| Obvodné odd. PZ – Sučany        | 043/ 4293333                      |
| Prednosta obecného úradu        | 043/ 424 10 12                    |
| Sekretariát obecného úradu      | 043/ 424 10 10                    |
| Stavebný referát                | 043/ 4241026                      |
| Referát sociálnych vecí         | 043/ 4241020                      |
| Zberný dvor                     | 043/ 424 10 22                    |
| Základná škola                  | 043/ 429 30 60                    |
| Materská škola                  | 043/ 429 32 26                    |
| Evanjelická fara                | 043/ 429 31 36                    |
| Katolícka fara                  | 043/ 429 31 20                    |
| Pošta                           | 043/ 429 31 89,<br>043/ 429 33 72 |
| Mudr. Eliášová                  | 043/ 429 37 70                    |
| Mudr. Konvitová                 | 043/ 429 31 17                    |
| Mudr. Mazalová                  | 043/ 429 01 33                    |
| Mudr. Zibolenová                | 043/ 429 02 02                    |
| Mudr. Kočalková                 | 043/ 429 00 29                    |
| Mudr. Miškolciová               | 043/ 429 07 71                    |
| Mudr. Trnovská                  | 043/ 3810036                      |
| Pohotovostná lek. služba        | 043/ 422 01 50                    |
| Pohotovostná detská lek. služba | 043/ 423 84 01                    |
| Urbár                           | 043/ 429 02 87                    |
| Elektrárne – hlásenie porúch    | 0850/ 111 468<br>0800/ 159 000    |
| Vodárne – hlásenie porúch       | 0918/ 596992                      |
| Plynárne – hlásenie porúch      | 041/ 723 46 80,<br>041/ 514 22 11 |
| Káblková TV – hlásenie porúch   | 043/ 4288313                      |

# Správy z kontrol

**Za predchádzajúce obdobie hlavný kontrolór vypracoval z vykonaných kontrol správy, v ktorých bolo konštatované:**

## a) Kontrola procesu prípravy a realizácie mikroprojektov cezhraničnej spolupráce:

**1. projekt:** OZ schválilo na svojom zasadnutí 16.12.2009 „Spracovanie projektu k finančnému príspevku: Kultúrne a spoločenské výmeny seniorov zo Sučian a Fulneku“ a vyčlenilo na to maximálne 1000 €. Následne obec uzavrela s Trenčianskym samosprávnym krajom zmluvu o poskytnutí finančného príspevku, na základe ktorej mala obec Sučany v rámci podpory poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva po splnení podmienok obdržať v rámci tohto mikroprojektu z EÚ a zo štátneho rozpočtu 9 919,90 €. Zároveň bolo dohodnuté, že obec vyčlení na tento projekt vlastné zdroje vo výške len 522,10 €. Na základe kontroly správcu Trenčianskeho samosprávneho kraja bolo schválené preplatenie len 6 422,42 €. Vykonanou kontrolou neboli schválené náklady vo výške 3 397,48 €, pričom sa jednalo najmä o všetky výdaje, ktoré súviseli s organizovaním zájazdu v Prešovskom kraji – oblasť Pienin – Červený Kláštor a Jablonka. V rámci tohto fondu mikroprojektov boli totiž definované ako oprávnené územia (NUTS III), v ktorých bolo možné vykonávať aktivity súvisiace s mikroprojektom na slovenskej strane uvedené len kraje Trnavský, Trenčiansky a Žilinský.

Zároveň niektoré náklady súvisiace s hore uvedenými aktivitami boli vyššie, ako bolo uplatňované a zároveň boli zistené aj ďalšie náklady, ktoré síce súviseli s projektom, obec ich však nežiadala preplatiť. Spolu s povinnou spoluúčasťou obce a neschválenými nákladmi tak obec uhradila zo svojho rozpočtu na danú akciu celkom 7 001,53 €, z iných ako zo zdrojov obce bolo uhradených 6 422,42 €, čo znamená, že po uzavretí a vyhodnotení celej akcie, obec zo svojho rozpočtu zaplatila vyššiu sumu ako získala v rozpore s vyššie uvedeným plánovaným zámerom.

V roku 2010 bolo v rozpočte obce na obecnom zastupiteľstve schválené v kapitole sociálne služby v položke tovary a služby suma 16 411 €. K 31. 12. 2010 však došlo v danej položke k čerpaniu nákladov vo výške 23 415 €, medzi inými i nákladov súvisiacich s predmetom kontroly vo výške cez 13 tis. €. Tým, že došlo k čerpaniu prostriedkov v rozpore s prianím poslancov obecného zastupiteľstva (uvedené vyčlenenie financií nebolo pred uzavretím zmluvy v danej výške schválené ani uznesením OZ ani v rozpočte obce) bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, podľa ktorého sa obec nemôže zaväzovať v bežnom rozpočtovom roku na také

úhrady, ktoré nemá zabezpečené v rozpočte na bežný rozpočtový rok.

**2. projekt:** OZ schválilo na svojom zasadnutí 27. 12. 2010 predloženie žiadosti o finančný príspevok v rámci Programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR na realizáciu mikroprojektu „Rozvoj historického a spoločenského cezhraničného prepojenia Obce Sučany a Mesta Fulnek“ a spolufinancovanie projektu vo výške 996,07 € z vlastných zdrojov obce.

Následne obec uzavrela s Trenčianskym samosprávnym krajom zmluvu o poskytnutí finančného príspevku 15. 8. 2011, na základe ktorej obec Sučany v rámci podpory poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva mala obdržať z ERDF a zo štátneho rozpočtu 15 263,46 €.

Na základe previerky správcu fondu Trenčianskeho samosprávneho kraja bolo schválené uvoľnenie financií na danú akciu z prostriedkov EÚ a štátu vo výške 10.394,30 €. Takto vykonanou previerkou na základe zistených nedostatkov neboli schvále-

né náklady vo výške 3.433,03 €. Kontrolou vykonanou hlavným kontrolórom bol zistený rozpor v tom, že skutočne použitá suma z obecných prostriedkov na tento projekt (vo výške 4 021,15 €) bola opätovne oveľa vyššia ako bola schválená v obecnom zastupiteľstve (996,07 €).

Boli zistené niektoré nedostatky, ktoré sa vyskytujú pri oboch projektoch – vystavenie aj schválenie objednávok bez uvedenia sumy, za akú má byť daná služba poskytnutá, čo je v rozpore so zákonom o účtovníctve ako aj vykonávanie predbežnej a následnej kontroly v rozpore s platnou legislatívou.

## b) Kontrola nákladov za užívanie obecných bytov za roky 2010 a 2011.

Uvedenou kontrolou neboli zistené závažné nedostatky v danej oblasti. Na základe zistení hlavný kontrolór odporúčal vedeniu obce nasledovné opatrenia:

- v pracovných náplniach jednotlivých pracovníkov stanoviť zodpovednosť za výkon predbežnej finančnej kontroly v súlade so zákonom o finančnej kontrole
- vo vyúčtovaní nájomného a služieb uvádzať platnú legislatívnu normu, na základe ktorej obec postupuje
- v obecnom zastupiteľstve autoremedúrou upresniť mesačné nájomné za prenájom kontajnerov na Ul. Ďurka Langsfelda
- pri uzatváraní nájomných zmlúv na jednoizbové bezbariérové byty na Ul. tehelná 5-11 upozorniť nájomníkov na povinnosť prednostného pridelenia takýchto bytov osobám so zdravotným postihnutím
- pri tvorbe rozpočtu, aj v návaznosti na zvýšené náklady na opravy (v poslednom období najmä 10 ročných plynových kotlov v bytovkách na Ul. tehelnej) zvážiť vyčlenenie vyššej finančnej čiastky oproti minulým rokom na údržbu bytových domov (v blízkom období najmä na obnovu plynových kotlov) najmä na Ul. tehelnej.

Uvedené kontroly boli prejednané so starostom obce resp. prednostom obecného úradu. Následne boli správy dopracované do definitívnej, vyššie uvedenej a zverejnenej podoby a boli prejednané v zmysle zákona v obecnom zastupiteľstve. Detailnejšia verzia kontrol sa nachádza na web stránke obce Sučany, úplnú verziu aj s prílohami majú všetci poslanci obecného zastupiteľstva.

Ing. Vladimír Plžik  
hlavný kontrolór



# Revitalizácia verejných priestranstiev alebo mení sa námestie



Máme pred sebou komplexnú rekonštrukciu námestia SNP. Už počas niekoľkých predchádzajúcich rokov ste si mohli v obci všimnúť billboardy s vizualizáciou projektu, teda tak ako má námestie po rekonštrukcii vyzerieť. Rekonštrukciu námestia sa zaoberalo obecné zastupiteľstvo ešte v jeho bývalom zložení v minulom volebnom období, kedy bola schválená realizácia troch veľkých projektov – Základná škola, Obecná hasičská zbrojnica a Námestie SNP. K nápadu rekonštrukcie námestia určite prispeli aj jeho technický stav a funkčná vybavenosť, ktoré už nezodpovedajú dnešným podmienkam pre organizovanie podujatí, bezpečnosti priestoru a priestorovým kapacitám. Keďže realizácia projektu bola schválená obecným zastupiteľstvom ešte v roku 2009 a po tomto termíne prebehli všetky ostatné nutné úkony (elektronická aukcia na výber uchádzača, podpis zmluvy), terajší poslanci už nemohli do tohto procesu žiadnym spôsobom vstúpiť, či jeho realizáciu zastaviť.

Projekt je spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja ROP – 4.1a- 2009/01. Pre obec ho spracovala spoločnosť Sagacita, s.r.o, Dolný Kubín a projekčne pripravila spoločnosť JANG s.r.o, Martin. Po tom, ako bol projekt schválený Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR už nič nebránilo výberu firmy, ktorá bude rekonštrukciu realizovať a ostatným krokom. Víťazom elektronickej aukcie, ktorá prebehla v apríli minu-

lého rok, sa stala firma Strateg building s.r.o. Lipany a Eko svip s.r.o zo Sabinova. Zmluva bola p. starostom a zástupcami víťaznej firmy podpísaná 29.10. 2012. K 31.1. 2013 bola na internetovej stránke obce zverejnená zmluva o dielo, čím vošla do účinnosti a mohlo dôjsť k predaniu stavby a začatiu realizácie rekonštrukcie. Vysúťažená a zazmluvnená bola suma 595 tis. € s DPH, s tým že obec sa má podieľať na tejto čiastke sumou 50 tis. €, zbytok t.j. cca 545 tis. € pri úspešne zvládnutom projekte má byť financovaných z eurofondov. Projekt by mal byť dokončený do konca júna tohto roku.

Celá rekonštrukcia začne odstránením stavieb, nehodnotnej a prestarnutej zelene, pôvodných poškodených a opotrebovaných povrchov komunikácie, spevnených plôch a chodníkov. Odstránením jednotlivých stavieb na existujúcom námestí resp. na jeho južnej strane dosiahneme optické a manipulačno-dopravné zväčšenie priestoru námestia.

## Čo bude odstránené?

- **Budova bývalého obecného úradu:** ktorý je v súčasnosti nevyužívaný, jeho stav zodpovedá veku, chátra, už nie je spôsobilý na hospodárne prevádzkovanie, časť stropov je prepadnutá a jeho časť je tým pádom v havarijnom stave.
- **Šachta:** Jedná sa o pozostatok strojojne bý-

valej fontány, ktorá je už dlhší časť nefunkčná a samotná fontána je prerobená na kvetinový záhon. Odstránená bude nadzemná časť šachty fontány. Po demontáži čerpadla a odpojení el. prívodu k čerpadlu sa strojoňa zasype. Zachovaná zostane studňa, aby mohla byť prípadne využitá v budúcnosti.

- **Obruba kvetinového záhona:** ktorým je vlastne v minulosti prerobené teleso bývalej fontány.
- **Terénny múrik:** ktorý sa nachádza na rozhraní asfaltovej plochy a vedľa objektu pobočky Slovenskej sporiteľne.
- **Betónové konštrukcie:** nachádzajúce sa v severnej časti námestia sa v trávniku pri okraji severnej časti ako napríklad betónové teleso bývalého, dnes už neprevádzkovaného, výtoku pitnej vody pre verejnosť, pozostatky betónových základov a podkladových betónov objektov, ktoré tam v minulosti stáli.

## Čo sa bude rekonštruovať?

- **Križovatka na Námestí SNP v smere na železničnú stanicu a ul. Stará hradská:** Z dôvodu premiestnenia pamätníka SNP na severnú stranu medzi RKD a katolícky kostol, bude upravená aj križovatka tak, aby sa zväčšil priestor pred pamätníkom.
- **Spevnené plochy námestia a chodníky:** hlavné zhromažďovacie námestie (betónová dlažba, 3 odtiene – tmavozelený, šedý a čierny komunikačno- manipulačná plocha (zámková dlažba a asfaltové plochy) vznikne tým 9 kolmých parkovacích miest a jedno kolmé parkovacie státie pre imobilnú osobu. chodníky a pozdĺžne parkovacie stania (zámková dlažba) vznikne 7 pozdĺžnych parkovacích miest. Celkovo bude vytvorených 17 parkovacích miest
- **Verejné osvetlenie:** cieľom je dosiahnutie takej sústavy verejného osvetlenia, ktorej technický stav bude plne zodpovedať všetkým normám a požiadavkám so súčasným minimalizovaním energetickej náročnosti.

## Čo bude nové?

- **pódium:** Na čelnej, severnej strane stienky bude osadený Nápis „OBEC SUČANY“, a vedľa neho erb obce. Využívané bude hlavne počas akcií organizovaných na námestí. Navrhnuté je ako trvalá spevnená plocha, vyvýšená nad okolitú úroveň, pre verejné vystúpenia na námestí. Vybavené bude ozvučením a osvetle-

ním s možnosťou dočasného umiestnenia demontovateľného prestrešenia.

- **plastika M. Hodžu:** bronzová realistická socha stojacej ľudskej postavy v nadživotnej veľkosti. V jej čelnej časti bude osadený pripomínajúci nápis: Milan Hodža. Zároveň sa zruší existujúca busta M. Hodžu, ktorá bude dočasne uložená do depozitu, a po vybudovaní nového podstavca sa nanovo inštaluje na novom mieste v obci, s najväčšou pravdepodobnosťou v areáli základnej školy. Sochárske dielo bude tvoriť spolu so Sučianskym panteónom priechod námetia pri dvore evanjelického kostola. umiestnená bude v areáli evanjelického kostola a fary, jeho rodiska.
- **Sučiansky panteón:** tvorí jeden kompozičný celok s novou plastikou M. Hodžu. Pri pohľade na vežu kostola ukončuje trojstupňovú hierarchizovanú symboliku prvkov. Jedná sa o dva kamenné bloky veľkosti 2 x 1,50 / 1,30 m z tmavošedej alebo čiernej žuly. Do ľavého bloku bude vytesaný nápis „SUČIANSKY PANTEÓN“, pod ktorým budú v dvoch radoch osádzané bronzové tabuľky s menami významných dejateľov sučianskeho pôvodu. Výber konkrétnych mien si určí obec Sučany. Je navrhnutý ako trvalý pamätný informačný prvok, sochársko-výtvarného charakteru a nesie základnú informáciu o najvýznamnejších rodákov obce,
- park SNP a premiestnenie pamätníka SNP, ktorý bude premiestnený do navrhnutého parku SNP v priestoroch severnej strany medzi robotníckym kultúrnym domom a katolíckym kostolom. Premiestnením existujúceho pamätníka SNP sa uvoľní zhromažďovací priestor v centre riešenej plochy. Pamätník sa po demontáži opäť inštaluje v pôvodnej podobe. V rohu dláždenej plochy budú osadené tri

vľajkové stožiare. Zámerom bolo uvoľniť priestor pre vytvorenie zhromažďovacieho námestia.

- **záhon Európy:** bude dopĺňujúcim prvkom námestia a bude oddeľovať zhromažďovacie námestie od otvorenej plochy vstupu do evanjelického kostola. Zasadenej tam bude ihličnatý strom, ktorý bude slúžiť počas vianočných sviatkov ako verejný vianočný stromček a počas letných dní budú v záhone zasadené kvety.
- **mestský mobiliár:** Skladá sa zo širokého sortimentu prvkov, ktoré budú dotvárať celý priestor. Navrhnuté sú prvky ako lavičky, odpadkové koše, informačná plagátovacia plocha, informačná vitrína, ochranné dlažbové mreže individuálne rastúcej stromovej zelene, stojany na bicykle, stĺpkové zábrany vjazdu na chodníky.
- **Verejné hygienické zariadenie:** bude to samostatne stojaci, prízemný objekt s plochou strechou. 2 x wc muži, 2 x wc ženy a 1 x wc pre imobilnú osobu. WC – novopostavený objekt, aj s priestorom pre jeho obsluhu a údržbu. Bezbariérové bude celé. Jeho realizáciou vznikne objekt s primeranou doplnkovou funkciou, zvyšujúci polyfunkčnosť a potrebnú

sociálnu vybavenosť v centre obce. – nenápadný doplnkový objekt.

- Pre nový priestor námestia je tiež navrhnutý nový názov, a to Námestie Milana Hodžu.

Jednou z vecí, ktoré väčšinu z nás najviac trápili je vyrúbanie stromov, ktoré boli na námestí dlhé roky. Jednalo sa o odstránenie stromov, ktoré kolidovali s architektonickým návrhom nového námestia, resp. boli choré, odumreté, alebo poškodené. Rekonštrukcia však počíta aj s náhradnou výsadbou a využitím zelene. Celkovo sa bude jednať o 28 stromov a 350 kríkov. Vysadená bude jedľa, 6 javorov, 3 hraby, 3 smrek, buk, borovica, 3 jasene, lipa a 9 krovitých višní. Časť výsadiel bude realizovaná v spevnených a zelených plochách ako ostrovčeky zelene s výsadbou stromov. Rozmiestnenie stromov na ostatných plochách rešpektuje potrebu ponechať ucelené väčšie trávnaté plochy ako relaxačné a pobytové trávniky, hlavne v severnej časti námestia, kde bude nový park SNP.

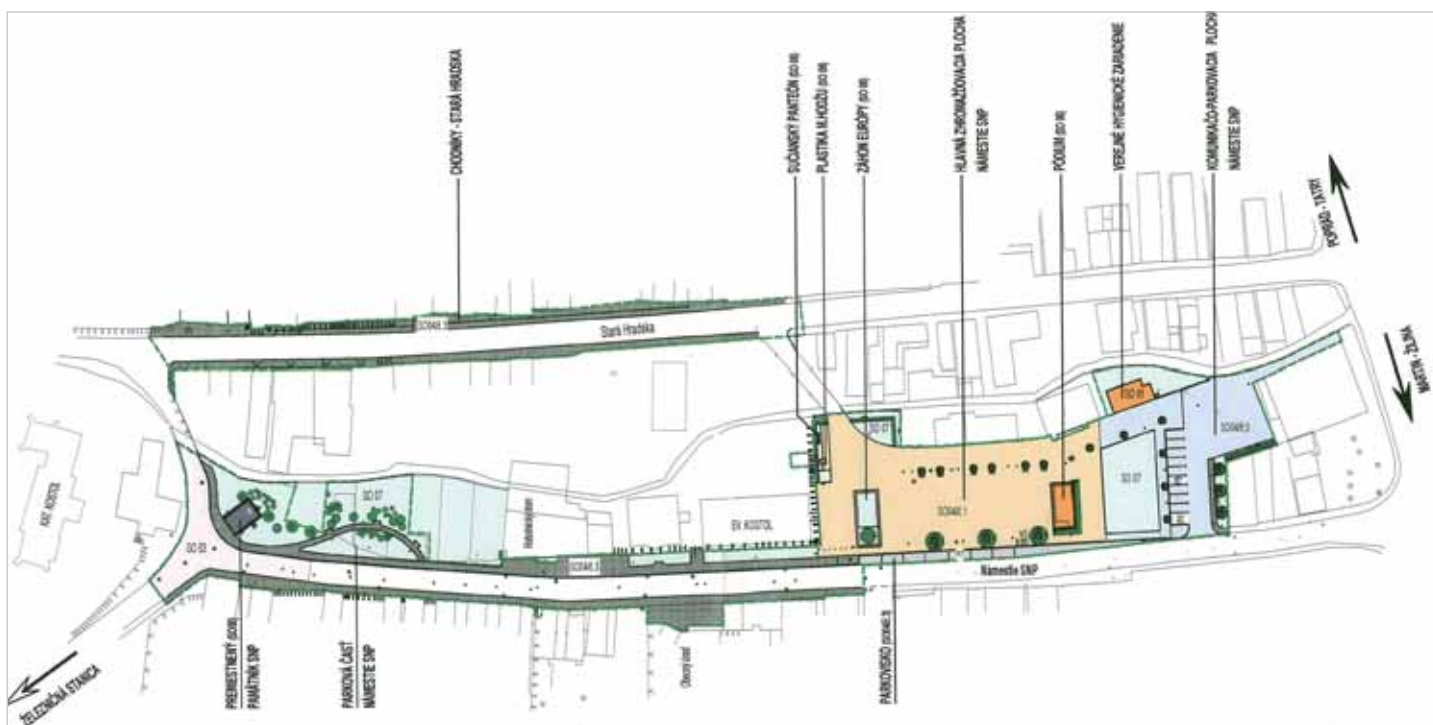
Dúfajme, že aj napriek momentálnemu oneskoreniu v priebehu prác a ostatným problémom, ktoré začiatku rekonštrukcie predchádzali, všetko dobre dopadne a v júni budeme môcť nové námestie plnohodnotne užívať.

Pripravila: L. Orelová

### Harmonogram prác je nasledovný:

| tyždeň   | práce                                                   | termín         |
|----------|---------------------------------------------------------|----------------|
| 2. - 5.  | demolácia bývalého Obecného úradu a výruby drevín       | do 10. marca   |
| 4. - 6.  | rekonštrukcia miestnych komunikácií                     | do 17. marca   |
| 4. - 8.  | verejné hygienické zariadenie                           | do konca marca |
| 3. - 17. | rekonštrukcia spevnených plôch a chodníkov              | do 9. júna     |
| 6. - 18. | verejné osvetlenie                                      | do 16. júna    |
| 4. - 18. | dokončovanie, prvky drobnej architektúry, verejná zeleň | do 16. júna    |

Všetky práce by mali byť dokončené v prvej polovici júna 2013.



## Problémy súvisiace s výstavbou diaľnice D1 naďalej pretrvávajú!

**Napriek neustálym rokovaniam zástupcov obce Sučany s Národnou diaľničnou spoločnosťou a. s. a spoločnosťami, ktoré sa podieľajú na realizácii výstavby diaľnice D1 v úseku našej obce, pretrvávajú problémy súvisiace s jej výstavbou.**

V každom jednom vyjadrení obce Sučany bolo požadované dodržanie viacerých podmienok:

1. **Občania z časti Hradiská a Hrabiny budú mať bezpečný peší presun do centra obce Sučany, t. j. k obchodnej sieti, lekárom, do kostolov, k železničnej a autobusovej doprave a deti k základnej a materskej škole.**
2. **Zachovanie prístupovej komunikácie motorovým vozidlám do objektu bývalej Dreviny Sučany, terajšieho Koradoru.**
3. **Vystavanie protihlukovej bariéry od D1 a železničnej trate na Vrútockej ceste a ul. Ď. Langsfelda.**

Dňa 5. 12. 2011 bola výstavba D1 spustená bez toho, aby pripomienky obce boli akceptované. Koncom leta, ale hlavne v daždivom jesennom počasí, občania využívajúci trasu cez starý most k železničnej zastávke boli nespokojní či už z dôvodu znečistenia odevných zvrškov a obuvi, ale hlavne pre zníženie bezpečnosti osôb pohybujúcich sa po tejto trase. Na tento problém boli zaznamenané aj viaceré sťažnosti občanov a vec bola aj na Váš podnet medializovaná. Váhostav a.s., sa bráni tým, že táto trasa bola ako jediná odsúhlasená v projekte stavby ako možný prechod peších osôb do obce, a to z dôvodu, že jedine pri Železničnej zastávke Sučany je oficiálny peší prechod cez železničnú trať, teda trať je upravená tak, že ju možno v tomto mieste bezproblémovo prekonávať. Váhostav a.s. sa ale obhaja tým, že aj táto trasa vedie cez stavenisko, čo by nemalo byť, a teda, že s týmto súvisí znížený komfort užívania. Následne, po dlhých jednaniach, sa podarilo pred zimou spustiť v časti rozkopávky úseku pre budovanie nového diaľničného mostu dočas-

ný chodník pre peších. Tento fungoval do 19. 2. 2013 kedy bol pre pokračujúce práce na výstavbe mostného telesa zrušený. Jediná schválená trasa zo starého mostu cez Váh po novovybudovanej komunikácii poza ul. Pri Váhu v smere na Železničnú zastávku Sučany je v prevádzke. Druhá náhradná trasa vedúca po obslužnom priestore nového mosta až na koniec obce Sučany je taktiež otvorená a nastupuje sa na ňu z pešieho chodníka vedúceho od ZŠ SNP Sučany a ul. Stará hradská v smere von z obce, kde sú prerušené zvodidlá a dá sa presunúť na nový most a po ňom do časti Hradiská.

Dňa 20. 2. 2013 prebehlo rokovania vyvolané zástupcami obce Sučany, do ktorého boli prizvaní zástupcovia Národnej diaľničnej spoločnosti a. s., Váhostavu a.s. a zástupcovia Spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov Hradiská 14 a 16 ako majitelia pozemkov, kde bola vytypovaná trasa pre chodník slúžiaci k presunu občanov do centra obce Sučany. Tento chodník by výrazne skrátil obchádzkovú trasu po novom moste a zjednodušil tak prístup pre ostatných obyvateľov. Zástupcovia spoločenstiev následne prejednali so všetkými vlastníkami našu požiadavku na sprístupnenie časti ich pozemku pre verejnosť. Dňa 25. 2. 2013 bola na OcÚ Sučany doručená písomnosť od Spoločenstva vlastníkov bytov a nebytových priestorov Hradiská 14 a 16, v ktorej vyjadrili svoj nesúhlas so zriadením prechodu pre peších občanov z časti Hradiská a Hrabiny cez ich pozemok v smere na obslužnú časť nového mosta cez Váh.

Za čo im dotknutí občania veľmi pekne ďakujú.... Na základe negatívneho stanoviska spomínaných

vlastníkov boli dňa 25. 2. 2013 telefonicky aj písomne oslovené vlastníčky susedného pozemku, ktoré sa našou požiadavkou zaoberali. Avšak dňa 27. 2. 2013 vo večerných hodinách odoslali písomnú odpoveď na našu požiadavku, kde zaujali negatívne stanovisko a náš zámer so zriadením prechodu pre peších občanov cez ich pozemok neodobrili. Ochrana vlastníckych práv má oporu v zákone a iným spôsobom ako dohodou nie je možné dôjsť ku kladnému výsledku. Aj týmto vlastníčkam dotknutí občania veľmi pekne ďakujú....

Keďže v daných prípadoch k dohode nedošlo, náš zámer na zriadenie dočasného prechodu pre peších občanov z časti Hradiská a Hrabiny cez súkromný pozemok v smere na obslužnú časť nového mosta cez Váh nebude zrealizovaný.

Posledné rokovanie prebehlo dňa 7. 3. 2013, kde bola pre bezpečný presun peších občanov z časti Hradiská a Hrabiny do centra obce Sučany zvolená pôvodná trasa vedúca zo starého mostu cez Váh po novovybudovanej komunikácii poza ul. Pri Váhu v smere na Železničnú zastávku Sučany. Váhostav a. s. sa preto zaviazala k nasledujúcim úkonom:

1. Vyčistenie cesty popri Váhu od starého mostu
2. Vyštrkovanie trasy pod položením panelov
3. Položenie panelov
4. Vyznačenie koridoru
5. Osvetlenie koridoru

Uvedené práce v bode 1- 4 budú zrealizované do 15. 3. 2013, osvetlenie následne a ďalšie práce podľa harmonogramu stavby, o ktorých sú informácie na webe a stavebnom úrade.

V. Olbert



## 28. marec je pravdepodobne deň, keď sa mnohí z učiteľov zamýšľajú viac ako iné dni nad svojím povoláním.

Cieľom každého učiteľa je podchytiť v dieťati to, čo je v ňom pozitívne a rozvíjať to správnym smerom. Vyzbrojiť deti do života prvými vedomosťami, ktoré zúročia v ďalšom štúdiu, alebo v samotnej praxi. Aj v našej obci máme takýchto učiteľov, ktorí si zaslúžia a nielen v tento deň naše poďakovanie za to, čo robia pre naše deti. Takisto máme tu tiež nepedagogických pracovníkov, ktorí sa denne starajú o naše ratolesti.

Dovoľte mi preto aj touto cestou v mene mojom poďakovať sa všetkým učiteľom a tiež nepedagogickým pracovníkom a zvlášť tým pôsobiacim v našej obci Sučany za ich obetavosť, starostlivosť a záujem o naše deti. Ďakujem Vám za Vašu veľmi náročnú prácu a zároveň Vám želim veľa zdravia, síl, trpezlivosti a energie do ďalších rokov Vašej pedagogickej praxe.

Mgr. Andrea Krčulová, riaditeľka materskej školy v Sučanoch

## Ocko , mamička hráme sa tu trošička....

Po vianočných prázdninách sa do MŠ Zvonček v Sučanoch opäť vrátili oddýchnuté a rozžiarené deti pripravené na nové výzvy a zážitky v druhom školskom polroku.

Dňa 10. 01. 2013 predškoláci navštívili svojich kamarátov v prvých triedach, kde sa mohli oboznámiť so zaujímavým interaktívnym vyučovaním. O týždeň neskôr – 16. 01. 2013 – sa deti opäť



vrátili do školských lavíc, ale v sprievode svojich rodičov, kde absolvovali zápis do I. roč. ZŠ. Od 28. 01. – 01. 02. 2013 sa 20 odvážnych detí zúčastnilo lyžiarskeho výcviku v Jasenskej doline. Hoci začalo chrípkové obdobie, väčšina detí



úspešne absolvovala lyžiarsky výcvik . Veľkú radosť okrem iného mali z Karnevalu, kde naša MŠ získala prvé tri miesta :

1. m. – Marek Beniač – snehuliak
2. m. – Ninka Hlavatá – lienka
3. m. – Matúško Repka – indián

Lyžiarsky výcvik sa ukončil pretekmi detí zo zúčastnených MŠ, kde na 3. m. sa umiestnil M. Repka.

V mesiaci marec deti privítajú jar a Veľkú noc tvorivými dielňami, na ktorých už tradične budú vyrábať spolu s rodičmi rôzne ľudové a umelecké výrobky, ktorými si skrášlia svoje príbytky. Tento mesiac bude pre deti zaujímavý aj tým, že prebehne akcia Čarovné vrecúško, v ktorom si deti domov odnesú rozprávkovú knižku aby si ju spolu s rodičmi prečítali a zapísali svoje spoločné dojmy a zážitky z vypočutej rozprávky do priloženej písanky. Počas celého mesiaca marec bude prebiehať zápis detí do MŠ na rok 2013 – 2014. Srdečne Vás vítame.

V mesiaci apríl sa deti spolu s p. uč. budú venovať prírode, jej poznávaniu a ochrane. S vychádzajúcim slniečkom v mesiaci máj sa deti vyberú na Plavecký výcvik do ZŠ Hurbanova Martin. Výcvik bude prebiehať celý mesiac 3 x do týždňa v popoludňajších hodinách v čase od 14 – 16 hod.

Svoju lásku k matkám - v máji - deti vyjadia prípravou darčiekov a veselým programom v jednotlivých triedach. Predškolské triedy v máji ešte čaká účasť na športovom Trojboji v Turanoch, kde každoročne sa nám podarí umiestniť na niektorých prvých troch miestach .

V mesiaci jún sa uskutoční Týždeň hier – MDD . V závere školského roka plánujeme spoločnú akciu s rodičmi v areáli MŠ zameranú na environmentálnu výchovu.

Školský rok 2012 – 2013 ukončíme rozlúčkovou besiedkou s predškolákmi. Hurá prázdniny!!!!

p.uč. J. Blahušiaková a S. Pálešová

## Fašiangový karneval

K fašiangovému obdobiu neodmysliteľne patrí karneval, ktorý aj tento rok pripravili pre našich



mladších žiakov p. učiteľky 1. stupňa. Školská telocvičňa sa tak 8. februára dopoludnia premenila na nádherne vyzdobený tanečný parket, plný nápaditých masiek. Okrem bohatej tomboly tam na deti čakal pestrý program sprevádzaný DJ Mihálikom a aj fašiangové šišky pripravené našimi výbornými kuchárkami.

## Modelovanie zo snehu

Keďže nám Zima dopriala dostatok snehu, mohli žiaci, pod vedením pani učiteľky Vankovej a jej manžela, aj tento rok modelovať zo snehu. Ten-



tokrát vymodelovali krásneho ľadového medveda s mláďatkom. Všetci sme sa z neho veľmi tešili. Verili sme, že vydrží čo najdlhšie, no na druhý deň ráno nás čakalo veľké sklamanie. Toto krásne dielo bolo vandalmi zničené.

## Zápis prvákov

V dňoch 16. a 17. januára sa v základnej škole uskutočnil zápis žiakov do prvého ročníka pre školský rok 2013/2014. Zápisu sa zúčastnilo 44 predškolákov. Z tohto počtu do 1. ročníka nastúpi 35 a 9 bude mať odloženú školskú dochádzku o jeden rok. Pri prvom kontakte predškolákov so školou ich prišli podporiť aj p. učiteľky z materskej škôlky a pracovníčky pedagogicko-psychologickej poradne. Na budúcich prváčikov čakali malé darčeky, ktoré im pripravili žiaci školy. Určite



sa už tešia na prvé zvonenie a na svoju prvú pani učiteľku.

## Technická olympiáda

Technická olympiáda má za cieľ vzbudzovať, podporovať a rozvíjať u žiakov záujem o techniku,



prehlbovať ich záujem o sebazvedľovanie a viesť ich k samostatnej tvorivej činnosti. Tento školský rok sa okresného kola zúčastnili traja žiaci Michal Volna zo 6.B, Libor Ondrejko z 9.B a Jakub Pilka z 9.A. Michal Volna sa umiestnil na prvom mieste a mal tak možnosť zabojsť 15. 2. 2013 aj v krajskom kole v Dolnom Kubíne. Aj tam sa stal úspešným riešiteľom.

## Naše slovenčinárske úspechy

Veľmi nás teší, že sa môžeme popýšiť 3 úspechmi v rámci súťaží zo slovenského jazyka a literatúry.

**13. decembra 2012 sa v Martine konala Olympiáda zo slovenského jazyka a literatúry.** Zúčastnilo sa jej 9 súťažiacich, z ktorých 4 boli úspešní. Našu

školu reprezentovala žiačka 9. A Evka Mäčková, ktorá získala 3. miesto.

**12. januára 2013 sa konalo okresné kolo v prednese povesti Šaliarsky Maťko.** Zúčastnila sa ho už známa Lucka Vojteková zo 6. A, umiestnila sa na krásnom 2. mieste.

**15. februára 2013 sa vo Vrútkach v CVČ Domino konala súťaž pre 4-člené družstvá žiakov 7. a 8. ročníka: "Čo vieš o slovenskej literatúre."** Naše družstvo v zložení Saskia Balážová, Viktória Schmidtová (7. A), Lukáš Mihálik a Ondrej Piroh (8. A) získalo 6. miesto (zo 14 škôl).

Všetkým čo najsrdčejšie blahoželáme a ďakujeme im za šírenie dobrého mena našej školy. Úspechy nás tešia o to viac, že na súťažiach sme sa zúčastnili ako jediná vidiecka škola.

Mgr. Jarmila Hanáková

## 28. marec – Deň učiteľov. Rodič a učiteľ v živote dieťaťa sú dva základné piliere výchovy.

Predškolská pedagogika prešla dlhým vývojom. Základy predškolskej výchovy a predškolskej pedagogiky na Slovensku a v českých krajinách položil veľký pedagóg Ján Amos Komenský.

Predškolská výchova je organickou súčasťou jeho pedagogického systému a materská škola je prvý článok školskej sústavy. Informatórium školy materskej je prvý spis z odboru predškolskej pedagogiky vo svetovej literatúre. Toto klasické dielo odbornej literatúry o predškolskej pedagogike nadväzuje na celkové poňatie výchovy, ktorú Komenský prezentoval v spise Veľká Didaktika. Informatórium je teóriou výchovy a vzdelávania najmenších. V ňom podáva rozbor všetkých najdôležitejších otázok predškolskej výchovy od narodenia dieťaťa po vstup do školy. Zdôrazňuje význam výchovy v prvých rokoch života pre celý ďalší vývin človeka, čo dnes potvrdzujú moderné vedecké, pedagogické a psychologické poznatky. Komenský sa právom považuje za zakladateľa organizovanej predškolskej výchovy, lebo vytvoril jej ucelený systém. Od čias J.A. Komenského až po súčasnosť sa predškolská výchova ďalej vedecky formovala a vyvíjala až do dnešnej podoby, ktorá je zakotvená v Štátnom vzdelávacom programe

ISCED O pre predprimárne vzdelávanie. Cieľom predprimárneho vzdelávania je dosiahnuť optimálnu emocionálnu, sociálnu a kognitívnu úroveň ako základ

prípravy na školské vzdelávanie a na život v spoločnosti. Predprimárne vzdelávanie umožní rozvoj štátneho jazyka, položí základy vnímania a poznávania prírodovedných a spoločenských vied, zabezpečí rozvoj fyzickej a pohybovej stránky, povedomie zdravia a rozvoj osobnosti dieťaťa prostredníctvom kultúry a umenia. Absolvent predprimárneho vzdelávania získa poznatky a schopnosti, ktoré majú význam vo vzťahu k propedeutike (úvod, príprava do štúdia, do odboru) kultúrnej, čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti.

**Deti v MŠ získajú nasledovné kompetencie :**

**Psychomotorické**

**Osobnostné**

**Sociálne**

**Komunikatívne**

**Učebné**

**Informačné**

**Kognitívne (elementárne základy riešenia problémov, kritického a tvorivého myslenia.)**

Predprimárne vzdelávanie si vyžaduje nielen kvalitne pripravených pedagógov, ale následne aj ich celoživotné vzdelávanie. V našej MŠ – Zvonček Sučany sa toto celoživotné vzdelávanie uskutočňuje prostredníctvom rozširujúcich štúdií zameraných na rôzne oblasti predprimárneho vzdelávania a štúdií na vysokých školách so zameraním na predškolskú a špeciálnu pedagogiku, ktoré sa následne využíva pri priamej výchovno – vzdelávacej činnosti a bohatých záujmových a športových mimoškolských aktivitách a projektoch.

p.uč. Blahušiaková, Pálešová

## Návrat k tradíciám

O návrat tradičných podujatí cez fašiangy, po viac ako dvadsaťročnej prestávke, sa „pochodom masiek“ postarali členovia folklórneho súboru SUČIANKA, v sobotu 9. februára. Okrem toho, že nám prialo počasie, najväčším prekvapením bola veľmi priaznivá ba priam až srdečná reakcia obyvateľov. Tento „maratón“ by nebolo možno uskutočniť bez podpory obecného úradu, menovite, kultúrneho referenta M. Mihálika, prednostu p. Olberta a p. Ferkovej, za čo im patrí poďakovanie. Nie je žiadnym prekvapením, že „dôchodcovská omladina“ dokázala vyspevovať a pretancovať v kuse viac ako šesť hodín ulicami Sučian. Je len prirodzené, že záver sa uskutočnil v Robotníckom kultúrnom dome v Klubovej miestnosti, kde sme si všetci zohriali unavené telá a spláchli „vyspievané“ hrdlá horúcim čajom samozrejme „zapaženým“ (R)Umíkom. Všetky dary, ktorými nás občania „obdaro-



vali“, budú „použité“ ako „bonus“ k pohosteniu a technickému vylepšeniu vybavenia speváckej skupiny SUČIANKA.

Text : J. Šteuček, Foto : J. Pakán

## Pod' chudobná pod' tancovať...

Aj tento rok boli fašiangy v Sučanoch zakončené „Pochovávaním basy“ v utorok 12. februára.

Robotnícky kultúrny dom praskal vo švíkoch. Je na zváženie, či obec s viac ako štyritisícipäťsto obyvateľmi nepotrebuje väčší Dom Kultúry. Organizátorom podujatia bola Základná organizácia Jednoty dôchodcov na Slovensku a Obecný úrad. Krátko po pätnástej hodine členovia spevokolu SUČIANKA predviedli svoje číslo „pochod masiek“, v úvode s tradičným spevom: „Fašiangy, fašiangy, Veľká noc príde, kto nemá kožucha zima mu bude...“. Nasledovali veršovanky o „kocúrovi



# Schulzovci a Sučianska tehelná

Nedávno sa na Starej hradskej zbúral dom, nemal síce žiadnu historickú hodnotu ale patril k domom, ktoré som v tejto dedine poznala menom. Volal sa Schulzov dvor. Z rozprávania mojej mamy som vedela, že Schulz vlastnil tehleň a bol žid. Nič viac. Tu začalo moje pátranie. Bola som v SNK a na rešeršnom oddelení mi pracovníčka hľadala literatúru. Ale bohužiaľ veľa sme toho nenašli. Budú mi musieť stačiť dva zdroje.

Židia sa usadili v našej dedine v polovici 18. storočia. Prvá zmienka o nich súvisí s výstavbou synagógy v roku 1820. O založenie židovskej obce sa zaslúžil hlavne Jozef Schulz. O 50 rokov žilo v našej obci 1019 evanjelikov, 637 katolíkov a 287 židov. Mali aj vlastnú školu s vyučovacím jazykom nemeckým. Miestny duchovný Wasserman viedol kurz nemčiny pri štátnej ľudovej škole. Židia v obci hlavne vlastnili obchody a krčmy. Aj v organizovaní spolkovej činnosti boli veľmi aktívni. Vznikli tu spolky ako Uhorský čitateľský a spoločenský kruh, Sučiansky židovský ženský spolok, židovský pohrebný spolok Chevra Kadischa. Najzámožnejšou v našej obci bola rodina Schulzových. V minulosti z chudobného obchodníka Jozefa Schulza sa stal bohatý kupec. V roku 1878 Armand Schulz založil tehelnú na pozemkoch, ktoré odkúpil v roku 1868 od šľachtickej rodiny Nyárych. Schulzovci boli spoločensky aktívni, zaslúžili sa o založenie synagógy, figurovali v spolkoch Chevra Kadischa, Uhorský čitateľský a spoločenský kruh, podporovali športový klub v Sučanoch a mnohé iné cirkevné (nielen židovské) aktivity.

Keďže v lokalite Hliník sa nachádzali náleziská kvalitnej hliny, známe už v 19. storočí, tehelná sa teda zamerala na výrobu surovej, ohňovzdornej a rebrovej tehly, škridly a drenážnych rúr. Továrnik svoju tehelnú vďaka rozmachu v stavebníctve viac ráz rozširoval stavbou nových výrobných objektov, pritom postupne zlepšoval aj jej strojové vybavenie a pribudla aj nová pec. Dokonca mohol založiť druhú tehelnú aj v Martine. Toto bohaté obdobie ale dlho netrvalo a s príchodom hospodárskej krízy a silnejúcej konkurencie sa rozhodol znížiť riziko podnikania. V roku 1909 vytvoril z podniku akciovú spoločnosť s miliónom základného kapitálu rozpočítaného na 2500 akcií v hodnote 400 korún.

Sučianska tehelná bola od svojho vzniku najväčším zdrojom zamestnania pre obyvateľov obce. Zamestnávala v roku 1907 spolu 95 osôb, ale v roku 1920 už len 75 osôb, z toho 56 robotníkov. Zamestnaní tam boli dokonca aj pracovníci talianskej národnosti. Hoci tehelná poskytovala prácu, vtedy platné



zákony dovoľovali dávať veľmi nízku mzdu a ľudí nútiť pracovať až 14 hodín denne s 1 ¼ hodinovou prestávkou. Dokonca tu boli zamestnané i deti. Počas Prvej svetovej vojny sa tehelní nedarilo v dôsledku úpadku stavebného ruchu. Všetko sa zmenilo až v povojnových rokoch, keď tehelná dostala štátne objednávky. To naštartovalo ďalšiu modernizáciu továrne, ktorá mala umelú sušiareň, automatizované prepravné zariadenie. V tomto období zamestnávali tehelné 400 robotníkov a 15 úradníkov. Tehly dodávali na objednávku ministerstva národnej obrany a riaditeľstva československých štátnych železníc. Ceny mali nízke kvôli modernizácii ale opäť aj kvôli nízkej mzde robotníkov a tak po štrajkoch si tehliari v roku 1937 vynútili hodinovú mzdu pre mužov podľa odpracovaných rokov. Počas druhej svetovej vojny dostala tehelná správcu a po roku 1945 prešla pod národnú správu.

Pripravila A. Matulová

zdroje: Pavol Beláčík a kolektív, Sučany, rok vydania 1979  
Julius Žilka, Z minulosti Sučian a ev. a. v. cirkvi sučianskej, rok vydania 1933

na slanine“, o „slanine na salaši“ a po ďalších štyroch pesničkách nasledoval záver pochodu masiek. Predseda ZO krátkym príhovorom privítal všetkých prítomných „poddaných obce Sučany a príhlých chotárov“ a zároveň otvoril veselicu. Početná skupinka priateľov z T. Štiavničky obdarovala organizátorov nádhernými ručnými prácami. Vystúpenie mladučky speváčky ešte žiačky Vojtekovej bolo oživením programu. K prvému tancu, čo bol samozrejme valčík, požiadal predseda ZO, p. Šteuček manželku starostu p. Petrášovú, čím sa začal skoro hodinový tanečný maratón. Je len prirodzené, že podaná chutná večera, káva zákusok a trochu vína zachutili. Ešte väčším oživením podujatia bolo vystúpenie „krstnej mamy“ CD Sučianky, Martušky Križanovej, ktorá spievala zo svojho repertoáru tie najpopulárnejšie piesne, tancu chlivej „omladine“. Samotný akt „pochovania basy“ bol tradične veselou paródiou a zároveň čerešničkou v programe celého podujatia.

Podakovanie za bezproblémový priebeh podujatia patrí predovšetkým členom výboru ZO JDS, členom speváckej skupiny SUČIANKA, kultúrnemu referentovi OčÚ a DJ M. Mihálikovi.

Text : Ján Šteuček, Foto : Tibor Pročka

## SUČIANKA v Dome Dobrého Pastiera...

Folklorná spevácka skupina pri ZO JDS, SUČIANKA, každoročne navštevuje Dom Dobrého Pastiera-Stredisko Evanjelickej diakonie v Sučanoch, vo Vianočnom čase. Pre objektívne dôvody sa návšteva uskutočnila až 11.1.2013, pod záštitou Obecného úradu a starostu obce JUDr. Jozefa Petráša, CSc., nakoľko v tomto charitatívnom zariadení pre seniorov sú umiestnení aj občania Sučian. Po príhovore starostu sa dostala k slovu aj spevácka skupina. V prvej časti odzneli pies-



ne vianočné, báseň v podaní Janky Húšťavovej, v druhej časti, po príhovore vedúceho SUČIANKY, JUDr. Viliama Kúdelku, odzneli piesne ľudové. Riaditeľka, Lenka Taškárová, diakonka, nielen že sa pridala k spevu, ale si aj „zakrepčila“ s obyvateľom J. Remeníkom. Súčasťou podujatia bolo aj obdarovanie obyvateľov ovocím a sladkosťami. Na záver nás pani riaditeľka pozvala do „modlitebne“, kde sa pani riaditeľka poďakovala a stretnutie zakončila modlitbou.

Text : Ján Šteuček, Foto : Tibor Pročka



## Život na gymnáziu

Život žiakov na Bilingválnom gymnáziu Milana Hodžu v Sučanoch nezahŕňa len štúdium, ale aj bohatý študentský život. A popritom si nájdú čas zúčastniť sa na rôznych olympiádach a súťažiach. Minulý mesiac niektorí z nich potvrdili na olympiádach predovšetkým svoje jazykové schopnosti. A tak sa Janka Gondášová, Katarína Reháková a Jakub Brindza stali terčom nasledujúcich otázok.

### Poznáme ťa ako dobrého študenta, no zapájaš sa aj do mimoškolských aktivít, prečo?

**Jakub:** Naša škola ponúka obrovské množstvo možností a aktivít, do ktorých sa ľudia môžu zapojiť. Ja sa takisto pokúšam pomôcť alebo zúčastniť, kde sa dá. Počas môjho štúdia som sa stal napríklad aj prezidentom študentskej spoločnosti minulý rok, alebo zástupcom žiakov v rade školy pre tento a budúci rok. Sú to pozície, ktoré som nikdy nebral ako ciele, ale ako prostriedky a toto je podľa mňa veľmi dôležité. Na jednej strane mi mnohé tieto funkcie umožnili nahliadnuť do vecí, ktoré som dovtedy nepoznal, dozvedal som sa o veciach, ktoré nepatria do tradičného vzdelávacieho procesu. No na strane druhej som sa nikdy nesnažil, nech to bol akýkoľvek môj úspech alebo čokoľvek iné, získavať benefit len pre seba. Vždy som sa snažil vyťažiť zo všetkého maximum a napomôcť tak lepšiemu formovaniu našej školy. A toto je aj moja výzva pre ostatných mladých ľudí – aby boli aktívni, ochotní sa zapájať, a aby sa chytali každej, čo i najmizivejšej šance.

### Akejšť súťaže si sa zúčastnila? Prečo si sa rozhodla zapojiť?

**Janka:** Každá skúsenosť je pre mňa nejakým spôsobom obohacujúca a to platí aj o školských akciách a súťažiach. Zúčastňujem sa ich už od základnej školy a stále zisťujem, ako veľa toho neviem :D Myslím si, že práve takéto akcie mi dávajú možnosť vyjadriť samú seba a nájsť hranicu mojich schopností a vedomostí.

**Katarína:** Na olympiádu z nemeckého som sa prihlásila na základe svojich vedomostí a presvedčenia o mojej znalosti v nemeckom jazyku.

### A oplatilo sa! Dosiahol/dosiahla si pekný úspech. Mohol/ mohla by si našim čitateľom predstaviť súťaž, atmosféru, dosiahnutý úspech, nadobudnuté skúsenosti. Odporučil/a by si túto skúsenosť aj ostatným?

**Janka:** Musím povedať, že tohtoročná Olympiáda zo slovenského jazyka a literatúry bola pre mňa veľkým prekvapením. Zapojila som sa už tretí, a ako maturantka zároveň aj poslednýkrát. Školské kolo bolo jednoduché. Krajské kolo už bolo o dosť náročnejšie, aj súťažiaci to brali vážnejšie. Mnohí sa ešte pred súťažou snažili dostať do hlavy niečo z prinesených kníh a vo vzduchu panovala nervozita. Tí z nás, čo tam neboli prvýkrát, boli trochu uvoľnenejší a priateľsky sme navzájom diskutovali. Samotný test bol ťažký, mala som pocit, že nič neviem a že som všetko vyplnila zle. Na ústnu časť som išla v podstate nepripravená, postavila som sa pred porotu a povedala som, čo mi v tej chvíli napadlo. Momentálne sa pripravujem na celoslovenské kolo a teším sa na nových ľudí a testové otázky, aké by som si ani vo sne nepredstavila. Každému odporúčam zúčastniť sa takejto súťaže, pretože aj keď si myslíte, že nič neviete, stále to môže byť postačujúce na pekný diplom na 1. miesto na nástenke a za pokus to určite stojí.

**Katarína:** V súťaži sa preverovali vedomostné, gramatické a komunikačné znalosti a schopnosti. Každý jeden zo súťažiacich sa snaží presvedčiť porotu o svojich kvalitách. Výhra na školskom a obvodnom kole mi umožnila zúčastniť sa krajského kola, kde som sa umiestnila na druhom mieste. Stretla som tu skutočne cieľavedomých ľudí, ktorí sa snažia dosiahnuť úspech. Človek si uvedomí, že úspech sa dá dosiahnuť len tvrdým štúdiom, pretože vidí,

že dobrých je veľa, no najlepší len jeden. Zúčastnením sa na tejto súťaži sa môžem porovnať s úrovňou ostatných a zhodnotiť svoju úroveň. Áno, a preto by som účasť odporučila aj ostatným.

**Jakub:** 12. februára som sa zúčastnil krajského kola olympiády v anglickom jazyku. Súťaž, podobne ako školské kolo, pozostáva z dvoch častí – písomná (čítanie a počúvanie s porozumením, gramatika) a ústna (opis obrázka a diskusia). Súťaž sa odohrávala v priestoroch gymnázia v Čadci, ktoré vytvorilo dobré podmienky pre takéto podujatie. Bolo cítiť, že sa tam naozaj zišlo mnoho mladých, talentovaných ľudí, ktorí majú obrovské znalosti z angličtiny. Ako každá skúsenosť, aj táto mi samozrejme dala niekoľko vecí. Bolo to niečo nové, a teda som si znova mohol uvedomiť, kde sú stále moje nedostatky. Napriek tomu som skončil na druhom mieste, ktoré osobne považujem za významný úspech. Je to možnosť dostať sa za brány školy, porovnať sa s inými, a preto si myslím, že by mali ľudia hľadať spôsoby, ako sa dostať na podobné súťaže.



ilustračné foto: <http://www.rgbstock.com>

### Prečo si sa rozhodol/a pre štúdium na Bilingválnom gymnáziu Milana Hodžu v Sučanoch? Splnili sa tvoje očakávania?

**Janka:** Na túto školu som si podala prihlášku na základe odporúčania krajanov, ktorí tu tiež študovali. Určite to neľutujem, aj keď štúdium je čím ďalej náročnejšie a sú momenty, keď by som to najradšej vzdala.

**Katarína:** Pretože si myslím, že táto škola patrí medzi tie najlepšie, verím, že mi štúdium na nej umožní dosiahnuť môj cieľ.

**Jakub:** Samozrejme, že sa moje očakávania naplnili. Pre toto gymnázium som sa rozhodol z jedného veľmi jednoduchého dôvodu – chcel som byť aktívny a nechcel som len zapadať do nejakých konvencií tejto spoločnosti. A práve to sa dá dokázať na našej škole – každý má možnosť na sebarealizáciu, pracovať na veciach, o ktorých sa mnohým iným ani nesníva. To je to, čo ma motivuje, vidieť možnosti, vidieť, že ste obklopení kreatívnymi ľuďmi. Podľa mňa je táto podmienka základ pre ďalší rozvoj vás a vášho okolia. Preto by ľudia, ktorí vedia, že svoju budúcnosť chcú zviať seriózne do svojich rúk, mali seriózne prehodnotiť účasť na prijímacích skúškach.

Pripravila: V. Ďaďová

# Jedinečná akcia

Na podnet poslankyne Lenky Orelovej sa Obecný úrad rozhodol zapojiť do jedinečnej akcie. V spolupráci s Národnou transfúznou službou v Martine bol zorganizovaný výjazdový odber krvi, ktorý sa uskutočnil v utorok, 29. januára, v priestoroch sobášnej siene Kultúrneho domu v Sučanoch. Prvotná myšlienka bola, že k dobrému skutku svojou troškou krvi prispievajú sučianski poslanci, zamestnanci obecného úradu, členovia komisií pri Obecnom zastupiteľstve, obecní hasiči, policajti

ale aj športovci, ktorých je v obci podľa množstva športových klubov neúrekom. Nakoniec česť predstaviteľov obce zachraňoval hlavný kontrolór p. V. Pľžik, prednosta obecného úradu p. V. Olbert, referentka oddelenia sociálnych vecí p. M. Bobčková a iniciátorka celej akcie, poslankyňa L. Orelová. Keďže nápad nadchol aj riaditeľa Gymnázia bilingválneho anglicko-slovenského Milana Hodžu v Sučanoch p. V. Dorovského, do akcie sa zapojili aj študenti sučianskeho gymnázia. Je treba ale

kriticky poznamenať, že nebyť práve študentov, Sučanci by sa veru pred sestričkami z Národnej transfúznej služby zahanbili. Povedané športovou terminológiou gymnázium vs. Sučany 21: 10. Aj napriek tomu je veľkým plusom príspevok 31 darcov, z toho niekoľko prvodarcov, s celkovými 12 litrami najvzácnejšej tekutiny. Na začiatok celkom úspech a „keď neprší, tak aspoň kvapká“ :-)

**Veľké ďakujeme patrí všetkým zúčastneným.**

Text a foto: Lenka Orelová



Krv je vzácna tekutina, ktorá prúdi po celom našom tele roznáša všetko, čo k správne fungovaniu potrebuje (výživné látky, hormóny, kyslík...) Jej dôležitosť si uvedomuje človek už oddávna. Dospelému človeku v tele koluje asi 5 litrov krvi, ktorý je tvorená tekutinou – krvnou plazmou, v ktorej plávajú krvinky: červené, biele a krvné doštičky. Potreba krvi je veľká. Približne 180 000 transfúzných jednotiek červených krviniek sa každoročne spotrebuje iba na Slovensku. Obete úrazov a nehôd, ľudia podstupujúci operácie, pacienti, ktorí sa liečia na leukémiu, nádorové ochorenia, ochorenia krvných buniek, tí všetci potrebujú krv. Celosvetovo je za jeden rok pacientom podaných viac ako 26,5 milióna jednotiek krvných zložiek. Aj preto by sme chceli podobnú akciu v Sučanoch zopakovať, možno znovu pod záštitou obecného úradu, možno v priestoroch gymnázia. A tak by sme chceli podať základné informácie o darovaní krvi pre všetkých, ktorí sa tentokrát ešte báli, alebo si neboli istí, ak by sa do budúcnosti rozhodli podporiť dobrú vec.

V Martine je možné darovať krv v priestoroch NTS - Priehradka 18A každý pracovný deň od 7 hodiny ráno do 14 hod., v utorok až do 17 hodiny. Muži môžu krv darovať každé 3 mesiace, ženy každé 4 mesiace a pri odbere prídu o 450 ml krvi.

## K základným podmienkam, ktoré musí darca spĺňať patria:

- vek: 18 – 60 rokov
- váha min. 50 kg

- nebyť nosičom vírusu HIV
- nebyť po prekonaní žltacky
- netrpieť inými závažnými a chronickými ochoreniami.

## Okrem toho by darca nemal:

- vnútrožilovo alebo vnútro svalovo užívať drogy (ani v minulosti)
- poskytovať alebo prijímať platené sexuálne služby
- v prípade muža mať pohlavný styk s iným mužom
- viesť promiskuitný spôsob života s častým striedaním sexuálnych partnerov
- užívať anabolické steroidy nepredpísané lekárom
- liečiť sa na poruchy zrážania krvi krvnými prípravkami

Pred odberom je potrebné byť piť veľa tekutín, 24 hodín pred odberom aspoň 2 litre vody, minerálky, čaju alebo ovocných štiav a ráno pred odberom 0,5 litra. Aj keď sa na odber nemá ísť nalačno, predsa len nie je vhodné jesť už večer pred tučné jedlá ako napríklad mliečne alebo mäsové výrobky a pod. Najesť sa môžete ľahkých jedál ako sú ovocie a zelenina, netukové pečivo, džem a podobne. Okrem toho sa pred odberom nesmie fajčiť a piť alkohol a vytavovať sa veľkej psychickej a fyzickej námahe. Aj po darovaní sa odporúča zvýšiť príjem tekutín, vyhybať sa väčšej telesnej námahe, jesť vyváženú stravu a vyhybať sa alkoholu.

Podľa [www.ntssr.sk](http://www.ntssr.sk) pripravila L. Orelová



## Už deviaty krát

Bola sobota 2. marca, zamračené a teplota pod nulou. Kriváň a Meškalku zahalovala hmla, no na Koniarkke už od skorého rána vládol čulý organizačný ruch a športový duch. Parkovisko sa postupne plnilo autami nielen zo Slovenska ale aj z Čiech a Poľska. Sučiansky Skialp poriadal už 9.ročník Memoriálu Jana Doboša. Skialpinistický pretek, ktorý sa zároveň započítava a boduje do pretekov Slovenského pohára v skialpinizme.

Tento rok sa pri prezentácii prihlásilo a memoriálu zúčastnilo celkom 81 pretekárov, vrátane pretekárov z ČR a z PLR. Súťažilo sa v dvoch kategóriách. V kategórii „A“, ktorá má predpísané určité parametre tratí a je bodovaná do Slovenského pohára, súťažilo 61 pretekárov. V turistickej, otvorenej kategórii „B“ pre neregistrovaných skialpinistov, štartovalo 18 mužov a 2 ženy. Najprv sa na štart o 10,00 hod. postavili muži, muži- veteráni (nad 40rokov) a ženy kategórie „A“. Ich trate boli najťažšie, muži mali na Kriváň 3 výšľapy, ženy dva. V druhom štarte o 10,15 hod. išli juniori (19-20rokov) a kadeti (15-18rokov) z „A“čka s jedným výstupom na Kriváň a všetci pretekári z „B“-éčka s výšľapom na Meškalku. Píšem to podrobnejšie preto, aby si nielen diváci, ktorí prišli pretekárov povzbudiť na štart a čakali ich v cieľi, ale aj čitatelia zvestí mohli urobiť obraz ako tieto preteky vyzerajú hore, teda na trati medzi štartom a cieľom. Predstavte si, že medzi Vendovkou, Meškalkou a Kriváňom v hmle, hore dolu „pobehuje“, teda na vrchol šľape a do rôznych žľabov zjazduje, 81 pretekárov. Podľa jednotlivých kategórií idú po štyroch rôznych tratiach. A preto, aby sa to všetko nepomiešalo, na trati na presne určených miestach na Kriváni, na Meškalkke, v sedielku a dolu v žľaboch stoja hliadky. Je to každoročne 30-35 ľudí, ktorí sa starajú o organizáciu pretekov na trati, ich regulérnosť a bezpečnosť pretekárov. Ľudia na hliadkach stoja niekoľko hodín na tratiach, skoro vždy v mraze a vetre a navigujú pretekárov na tratiach. Podľa čísla kontrolujú každého, či prešiel daným stanovišťom. Je to dôležité jednak kvôli regulérnosti pretekov a tiež bezpečnosti. Aj keď pretekári idú po zástavkami vyznačených tratiach, v hmle by mohol niekto zabúdiť a stratiť sa. S hliadkami je každoročne hore aj lekárska služba, niekoľko členov HS so saňami, a tento rok aj 4 snežné skútre, ktoré slúžia aj ako operatívne spojky medzi Koniarkou, Vendovkou a hliadkami na tratiach. Našťastie sme za tých niekoľko rokov organizácie preteku nemali žiadny vážny úraz, ale radšej treba byť pripravený.

Na Koniarkke sa o prezentáciu pretekárov, výklad tratí, štart, kontrolu výstroja po prejazde cieľom, časomieru, o občerstvenie pretekárov, sponzorov a divákov, služby na parkovisku a príjazdovej ceste stará ďalších 32 osôb vrátane troch kuchárov a ďalšieho lekára.

No preteky to nie je len jeden deň práce. S organizáciou sa začína už pridele- ním termínu v harmonograme Slovenského pohára, a to je v lete predchádzajúceho roku. Potom nastane obdobie zháňania sponzorov. Asi mesiac pred pretekmi sa už úlohy konkretizujú. Zoznam sponzorov je konečný. Vieme koľko

a čo máme, čo musíme všetko urobiť a čo je treba nevyhnutne zabezpečiť, aby sa preteky mohli konať. Tlačia sa plagáty a ostatné propagačné materiály. Podľa snehových podmienok treba pripraviť nádvorie Koniarky a priestory parkoviska. No a dva tri dni pred pretekmi sa už pracuje naplno. V stredu-štvrtok odchádzajú chlapci z hliadok na Vendovku, aby preskúmali aktuálny terén, podľa snehových podmienok rozhodli, kade povedú trate, vyznačili ich a dohodli sa na konkrétnych stanovištiach hliadok. Tesne pred pretekmi musí byť značenie tratí skontrolované, nakoľko v noci môže zástavky zaľúkať sneh. Na Koniarkke sa začína v piatok ráno. Najprv chlapi stavajú veľký stan, pripravujú rozvody elektriky podľa potreby ozvučenia a bufetu, v priestoroch štartu- cieľa inštalujú reklamy sponzorov. Ešte musia dovieť zapožičané kotly a krtka-prdka (toaleta pre pretekárov). Chystá sa prezentácia pretekárov, ceny, kontrolujú sa čísla. Pripravuje sa bufet a divácka tombola. Dievčatá v kuchyni chystajú občerstvenie pre sponzorov, čistia zemiaky a cibulu na tri kotly gulášu, traja guláš-majstri kuchári čistia a krájajú mäso, aby si v deň preteku nielen pretekári, ale aj sponzori, diváci a organizátori pochutili na fajnovom guláši. Keď to spočítame zistíme, že na príprave Memoriálu Jana Doboša v Sučanoch, teda skialpinistického preteku na úrovni Slovenského pohára, bez ohľadu na počet pretekárov, pracuje každoročne 60-70 ľudí. Sučancov aj „cezpôlných“, skialpinistov aj nelyžiarov. Ľudí, ktorí to robia zdarma, z nadšenia, z priateľstva, pre spomienku, pre dobrý pocit zo stretnutia a zo spoločne vykonanej vydarenej akcie. Možno práve preto je Memoriál Jana Doboša v Sučanoch zaradený ako jeden zo 6 pretekov Slovenského pohára v skialpinizme.

Vážení čitatelia, minulé roky som písala o pretekároch a ich výsledkoch, cenách, sponzoroch. Tento rok som vám napísala, ako preteky prebiehajú a čo všetko je potrebné urobiť k ich zorganizovaniu. No aj keď sa na organizácii nezištné podieľa celá kopa ľudí, pri všetkej snahe, chuti a nadšení by sme tieto preteky nemohli robiť bez podpory sponzorov. Niektorí nám pomáhajú už od začiatku každý rok, niektorí občas a tiež sa každý rok nájde aj niekto nový. Ďakujeme všetkým sponzorom za poskytnuté finančné prostriedky, vecné ceny a všetkým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pri organizácii tejto akcie pomáhajú.

Ak by mal niekto záujem sponzorsky nám pomôcť s organizáciou 10.ročníka Memoriálu Jana Doboša v roku 2014, obráťte sa prosím na niektorého člena Skialp klubu. Na základe vášho sponzorského daru alebo pomoci bude logo vašej firmy alebo meno uvedené na propagačných materiáloch preteku na základe zmluvy o reklame.

Na záver by som chcela poďakovať za účasť aj divákovi. Nielen pretekárov, aj organizátorov potešia diváci. Veríme, že už rokmi potvrdená kvalita gulášu, bufet pre verejnosť, divácka tombola a skupina Jeleň Band bude diváckou motiváciou aj pre 10.ročník.

za Skialp klub Sučany Ing. Eva Bencová, Foto: A. Matula



## Mariášový turnaj v Sučanoch

Dňa 2. marca 2013 sa uskutočnil XIV ročník otvorených majstrovstiev Sučian v mariáši „nad 100 – pod 100“ jednotlivcov. Turnaj sa poriadal v reštaurácii „Ranč Stará teheleň“ Sučany. Tento regionálny turnaj si už našiel svoje trvalé miesto

mariášových turnajov na Slovensku. Na turnaji sa zúčastnil aj prezident mariášových klubov na Slovensku p. Anton Konečný z Hlohovca. Najväčšie zastúpenie mariášistov mal mariášový klub Martin vedený prezidentom Jozefom Kazárom. Okrem

domácich mariášistov sa turnaja zúčastnili aj hráči z mariášových klubov Liptovský Mikuláš, Dolný Kubín, Žilina, Hlohovec, Trenčín, Bošany, Levice, B. Bystrica, Dolný Harmanec, Terchová, Prievidza, Diviacka Nová Ves, Rudňany a Turčianske Teplice. Turnaja sa zúčastnilo 81 hráčov mariášu. Najviac sa darilo hráčom z Banskej Bystrice. Najlepší domáci hráč, Jozef Ťaptík, sa umiestnil na 16. mieste.

### Najlepších 9 jednotlivcov:

1. Ján Kubuš – Dolný Harmanec
2. Pavol Galata – Banská Bystrica
3. Michal Gajdoš – Žilina
4. Milan Tlacháč – Terchová
5. František Legín – Terchová
6. Michal Gazdag – Martin
7. Jaroslav Prochádzka – Banská Bystrica
8. Pavol Rís – Banská Bystrica
9. Peter Pavlík – Pezinok

Týchto deväť najlepších mariášistov bolo odmenených hodnotnými vecnými cenami. Treba poďakovať všetkým sponzorom podujatia ako aj reštaurácii „Ranč Stará teheleň“, ktorá sa postarala o kvalitnú stravu a občerstvenie mariášistov.

Text: D. Malko

Foto: A. Matula

## Víťazstvo po piatich rokoch!

V mesiacoch november 2012 až január 2013 sa na novej zrekonštruovanej štvordráhovej kolkárni v Sučanoch uskutočnil najstarší amatérsky turnaj v kolkoch na Slovensku. Bol to už 55. ročník. Turnaja sa zúčastnilo 10 družstiev a hralo na ňom necelých 100 kolkárov. Družstvá boli šesťčlenné a hralo sa na 80 hodov združených (40 hodov plné a 40 hodov dorážka). Víťazné družstvo, Obec Sučany, prerušilo 5 ročnú dominanciu v tomto turnaji družstva Prefy Sučany.

Tento turnaj sa hrá pod záštitou starostu obce Sučany. Prvé dve družstvá si zabezpečili účasť na Majstrovstvách amatérov družstiev, ktoré sa v mesiaci jún 2013 budú konať práve na Sučianskej kolkárni a usporiadateľom tohto turnaja sú kolkári Obec Sučany.

Je treba poďakovať organizátorom turnaja, hlavne predsedovi kolkárskeho klubu p. Jánovi Ondrejčíkovi za hladký priebeh turnaja. Táto pekná akcia bola ukončená slávnostným plesom, ktorý sa konal 9. februára 2013 v Robotníckom kultúrnom dome, kde starosta obce odovzdal najlepším družstvám a jednotlivcom pekné poháre a vecné ceny.

Text: D. Malko



### Konečné poradie 55. ročníka 2012/2013

| p.č. | Meno družstva | bodý | priemer |
|------|---------------|------|---------|
| 1    | Obec Sučany   | 18   | 2140,00 |
| 2    | Prefa Sučany  | 16   | 2130,33 |
| 3    | Traktor „A“   | 12   | 2078,44 |
| 4    | Pekáreň       | 11   | 2078,67 |
| 5    | Rozvodňa      | 10   | 2029,56 |
| 6    | DO.RA.ST      | 9    | 2035,89 |
| 7    | Záturčie      | 8    | 2027,50 |
| 8    | Eva team      | 4    | 1960,89 |
| 9    | Traktor „B“   | 2    | 1893,22 |
| 10   | Kamaráti      | 0    | 1910,78 |

### Desať najlepších jednotlivcov

| p.č. | meno                | družstvo     | priemer |
|------|---------------------|--------------|---------|
| 1    | Matúška Michal      | Prefa Sučany | 374,63  |
| 2    | Ludrovský Stanislav | Obec Sučany  | 371,14  |
| 3    | Lacika Martin       | Traktor „A“  | 367,78  |
| 4    | Kulichová Andrea    | Prefa Sučany | 366,78  |
| 5    | Čech Peter          | Obec Sučany  | 366,00  |
| 6    | Tkáč Ján            | Prefa Sučany | 365,89  |
| 7    | Bránik Martin       | DO.RA.ST     | 364,14  |
| 8    | Kyselica Ľubomír    | Obec Sučany  | 362,00  |
| 9    | Bazger Rastislav    | Obec Sučany  | 361,71  |
| 10   | Vyletel Ján         | Pekáreň      | 358,78  |

## ROZHOVOR:

...aj v Sučanoch môžeme stretnúť veľa zaujímavých ľudí. V januári sme sa napríklad na prechádzke obcou stretli s veľmi sympatickým mladíkom z Brazílie a tak sme ho hneď aj trochu vyspovedali.

- **Ahoj, kto si a čo porábaš v Sučanoch?**

Volám sa Isaias Emilio Paulino do Carmo a prišiel som navštíviť môjho kamaráta Matúša. Stretol som ho v Brazílii, kde Matúš pôsobil ako dobrovoľník v našom meste.

- **Aký bol tvoj prvý pocit, keď si sem prišiel?**

Super, mal som strašne dobrý pocit zo všetkého tu.

- **Čo si očakával, keď si sa rozhodol prísť?**

Aj keď som nemal moc času, aj tak som sľúbil, že prídem a potom som už len rozmýšľal ako to všetko zorganizovať, aby všetko dobre vypáľilo. Očakával som, že tu stretnem rovnakých ľudí ako je Matúš a že z nich budem mať rovnaký dobrý pocit ako z neho...že všetci a všetko tu bude tak super.

- **Aké sú rozdiely medzi očakávaniami a realitou?**

Realita predčila očakávania. Stretol som perfektných ľudí, ktorí ma výborne prijali.

- **Aké vidíš najväčšie rozdiely medzi Brazíliou a Slovenskom?**

Najväčší rozdiel je v počasí. V Brazílii nikdy nie je taká tma a vypadá to tak, že aj na ľudí to má vplyv. Ďalším rozdielom je jedlo. U nás nie je také



rôznorodé, ryža a fazuľa sú v Brazílii každodenný základ - fazuľa s ryžou a k tomu môžete pridať hocičo. A toto máme dvakrát denne. Tiež máme na rozdiel od vás dostupných asi milión druhov ovocia a to počas celého dňa a som veľmi prekvapený, že tu nemáte k dispozícii toľko čerstvého ovocia a v obchode nemali žiadnu papaju. Okrem toho, že mi tu chýba ryža s fazuľou a oveľa viac ovocia, máte veľmi dobrý výber kvalitných nápo-

jov. Napríklad kofola je naozaj veľmi dobrá, tú by sme mohli mať aj u nás. Čo tiež môže vypadáť ako rozdiel, ale nakoniec nie je, je to ako prijímate cudzincov. To je výborné, cítim sa tu naozaj ako doma, čo sa tohto týka. A tiež ešte nesmiem zabudnúť na pivo, je oveľa lepšie ako u nás.

- **Je naša obec podobná dedinám v Brazílii?**

Úplne iná! Tu to vypadá všetko veľmi organizovane a čisto, domy upravené, pekne to tu vypadá a všetko funguje.

- **Tak ako to vypadá v Brazílii?**

Hlavný rozdiel je, že ľudia sú buď veľmi bohatí alebo veľmi chudobní a vidíte veľmi chudobný dom hneď vedľa veľmi bohatého domu a tiež je všade naokolo veľa psov. Odzrkadľuje to ekonomickú situáciu, keď sú peniaze koncentrované medzi niekoľko vyvolených. Je však veľmi ťažké porovnávať, lebo Brazília je veľmi veľká. Napríklad môj štát, Minas Gercios, má 800 miest a veľa malých dedín. A tento štát je trikrát väčší ako celé Slovensko a v rámci štátu je veľmi veľa rozdielov, v rámci celej krajiny je veľká rôznorodosť. Mestá na juhu sa viac podobajú malým dedinám v krajinách ako je Slovensko. Avšak mestá na severozápade a v amazonskom regióne sú úplne iné. Aj kultúra je veľmi rôznorodá keďže obyvateľstvo je výsledkom miešania ľudí z Afriky, Indiánov (2000 rôznych kmeňov) a Európanov z mnohých krajín a tiež niektorých ázijských krajín ako napríklad Japonska. To znamená že v Brazílii nie je typický stereotyp.

- **Chcel by si sa sem ešte niekedy vrátiť?**

Áno, myslím, že ešte niekedy prideme, ale už určite nenavštívime toľko miestnych podnikov.

L. Orelová, A. Matulová a I. E. P. do Carmo

## OSEMSMEROVKA

|   |    |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|---|----|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Z | S  | A | K | L | A | K | Š | E | M | H | I |
| A | S  | T | H | K | Í | L | A | B | T | U | F |
| P | D  | Á | Í | P | O | L | T | H | T | F | Ó |
| I | V  | A | A | P | A | L | O | R | U | Y | V |
| L | K  | Č | Ľ | K | H | R | K | L | R | N | E |
| A | A  | R | S | U | Č | A | N | Y | I | I | N |
| Z | N  | K | I | I | Z | E | N | E | E | B | D |
| I | Á  | A | Č | V | K | A | L | B | C | A | O |
| Š | L  | K | R | E | Á | Á | F | I | Y | R | V |
| Ť | A  | E | O | T | K | Ň | A | R | O | H | K |
| A | DŽ | O | H | O | A | B | P | R | E | F | A |
| N | C  | M | A | L | Á | F | A | T | R | A | E |

ČAPIK, FATRAN, FAZUĽA, FULNEK, FUTBAL, HODŽA, HORA, HORČIČKA, HRABINY, KANÁL, KEČKA, KRIVÁŇ, KOLKY, LAZIŠŤAN, ĽAD, LIPA, MALÁ FATRA, MEŠKALKA, OKÁLE, PREFA, SKALA, STĽP HANBY, TURIEC, VÁH, VENDOVKA

autor: L. Orelová